

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֱהֲרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֱהֲרֹן אַחִיד וְאֵל כָּל עַם אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'. וְזֹאת יֵבֵא אֱהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָרֹךְ בֵּן בְּקֶרֶת לַחֲטָאֹת וְאֵל לְעֵלָה וְגו'. וּמֵאֵת עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לַחֲטָאֹת וְאֵל אֶחָד לְעֵלָה וְגו'. וְהִיְתָה זֹאת לְכֶם לַחֲקֵת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטָּאתֶם אַחַת בַּשָּׁנָה וְגו'.¹ וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מֵה עֵינֵי סְמִיכוֹת עֲבוּדַת יוֹם הַכַּפּוּרִים לְמִיתַת בְּנֵי אֱהֲרֹן.² גַּם צָרִיךְ לְהַבִּין, שְׁאִמֵּר הַפְּסוּק יוֹאֵל יִבּוֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ - בְּזֹאת יִבֵּא אֱהֲרֹן מִשְׁמַע שֶׁלֹּא יִבֵּא אֶל־אֵלָּה כְּסֹדֵר הַזֶּה, אֲבָל בְּסֹדֵר הַזֶּה יוּכַל לְבּוֹא בְּכָל עֵת שִׁירָצָה; וְכֵן אֵינָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (וּיְקוּ"ר כ"א ז) אִמְר רַבִּי יְהוּדָא בַר סִימוּן, צַעַר גְּדוֹל הָיָה לוֹ לְמֹשֶׁה בַּדְּבָר זֶה, אִמְר אוֹי לִי שְׂמָא נִדְחָף אֱהֲרֹן אַחִי מִמְחִיצַתוֹ יֵשׁ עֵת לְשַׁעַה וְכוּ', אִמְר הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כֶּשֶׁם שְׂאֵתָה סְבוּר, אֲלֵא בְּכָל שַׁעַה שְׂרוּצָה לִיכְנֹס יכְנֹס, רַק שִׁיכְנֹס כְּסֹדֵר הַזֶּה. הָרִי לָךְ בְּפִירוּשׁ, שֶׁכְּסֹדֵר הַזֶּה יוּכַל לְכַנֹּס בְּכָל שַׁעַה שְׂרוּצָה,⁴ וְאַחַר כֵּךְ כָּתִיב 'אַחַת בַּשָּׁנָה שֶׁמִּשְׁמַע אַחַת בַּשָּׁנָה דוֹקָא, וְלֹא יוֹתֵר

וְנִרְאָה בְּזֶה, בְּהַקְדָּם מֵה דְאִיתָא בְּאַבוּת, עֲשֵׂה מִצְוָה אַחַת - מְכַרְעֵי כָל הָעוֹלָם כּוֹלוֹ לְכַף זְכוּת.⁵ וְלִהְבִּין זֹאת, אִיךְ יוּכַל אָדָם אֶחָד לְהַכְרִיעַ אֶת כָּל הָעוֹלָם כּוֹלוֹ לְכַף זְכוּת. וְנִרְאָה, וְנִרְאָה כֵּן יִשְׂרָאֵל הֵם מְקוֹשְׁרִים יַחַד בְּקֶשֶׁר חֲזָק וְאַמִּיץ בְּאַחְדוּת גְּמוּרָה,⁶ וְכוֹלֵם הֵם מְשׁוּרֵשׁ אַחַד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּאִיּוֹב (אִיּוֹב ל"ד) **אֵיפֹה הֵייתָ בְּיַסְדֵי אֶרֶץ וְגו'**, וְדִרְשׁוּ חַז"ל (שְׁמוּר"ר מ"ג) **שְׂכַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵיוּ תְלוּיִם בְּאִיפֵה שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, מֵהֵן בְּמוֹת, מֵהֵן בְּחוּטִם, בְּעֵינָיו בְּלִב בִּידִים בְּרַגְלִים בְּשַׁעֲרוֹת לַאֲזֵינֵי מִסְפָּר, וְכָל נִשְׁמָה הוּא קוֹמָה שְׁלִימָה, וְכֵן יִהְיֶה לְעֵתִיד כְּשִׁיתוֹקֵן הַכֹּל, וְכֵן הִיָּה קוֹדֵם שְׁחַטָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְאַחַר כֵּךְ כְּשִׁחַטָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן נִפְלוּ בְּשִׁבְרָה,⁹ וְנִפְלוּ מֵהַנְּשֻׁמוֹת קְדוּשׁוֹת נִיּוּצִין קְדִישִׁין בְּדוּמָם וּבְצוּמָח וּבְחֵי וּבְמִדְבַר, וְלִכְל שׁוֹרֵשׁ נִשְׁמָה יֵשׁ כְּמָה אֲלֵפִים רַבּוֹת נִיּוּצִין, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְתַקֵּן שׁוֹרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ וְלִהְעֵלּוֹת כָּל הַנִּיּוּצִים הַשִּׁיכִים לְשׁוֹרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ, וּבְמָה שֶׁהוּא מְזַדְכֵךְ נִפְשׁוֹ וְעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂיו לְשָׁמַיִם, הֵן**

¹ וַיִּקְרָא פֶּרֶק ט: (א) וַיִּדְבֹר יְקוֹן אֶל-מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֱהֲרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי-יְהוָה וַיֹּאמֶר יְקוֹן אֶל-מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל-אֱהֲרֹן אַחִיד וְאֵל-כָּל-עַם אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'. וְזֹאת יֵבֵא אֱהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָרֹךְ בֵּן בְּקֶרֶת לַחֲטָאֹת וְאֵל לְעֵלָה: (ד) קְתַנְתָּ בְּדִ קְדָשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַסֵּי-בֹדִי יִהְיוּ עַל-בְּשָׂרֹךְ וּבְאַבְנֵי בֹדִי יִצְנָפוּ בְּגִדֵי-קְדָשׁ הֵם וְחָץ בְּמִים אֶת-בְּשָׂרוֹ וְלִבְשָׁם: (ה) וּמֵאֵת עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי-שְׁעִירֵי עִזִּים לַחֲטָאֹת וְאֵל אֶחָד לְעֵלָה: ... (לד) וְהִיְתָה-זֹאת לְכֶם לַחֲקֵת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטָּאתֶם אַחַת בַּשָּׁנָה וְעֵשׂ פְּאֶשֶׁר צִנָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה: פ

² תַּלְמוּד יְרוּשְׁלַמִי (וּנְצִיחָה) מְסַכֵּת יוֹמָא פֶּרֶק א דף לח טור ב /ה"א: אִמְר רַבִּי חִייה בַר בַּא בְּנֵי אֱהֲרֹן בְּאֶחָד בְּנִיּוֹן מֵתוֹ וְלִמָּה הוּא מְזַכֵּר מִיתַתוֹ בְּיוֹם הַכִּיּוּרִים לְלִמְדך שִׁיּוֹם הַכִּיּוּרִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל כֵּן מִיתַתוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁל צְדִיקִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל

³ וַיִּקְרָא רַבָּה (וִילְנָא) פֶּרֶשָׁה כ"א: סִימָן ז: ז מֵה כְּתִיב לְמַעְלָה מִן הָעֵבֶן וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֱהֲרֹן אַחִיד וְאֵל כָּל עַם אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'. וְזֹאת יֵבֵא אֱהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָרֹךְ בֵּן בְּקֶרֶת לַחֲטָאֹת וְאֵל לְעֵלָה וְגו'. וְצָרִיךְ לְהַבִּין, שֶׁכְּסֹדֵר הַזֶּה יוּכַל לְכַנֹּס בְּכָל שַׁעַה שְׂרוּצָה, אֲבָל בְּסֹדֵר הַזֶּה יוּכַל לְבּוֹא בְּכָל עֵת שִׁירָצָה; וְכֵן אֵינָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (וּיְקוּ"ר כ"א ז) אִמְר רַבִּי יְהוּדָא בַר סִימוּן, צַעַר גְּדוֹל הָיָה לוֹ לְמֹשֶׁה בַּדְּבָר זֶה, אִמְר אוֹי לִי שְׂמָא נִדְחָף אֱהֲרֹן אַחִי מִמְחִיצַתוֹ יֵשׁ עֵת לְשַׁעַה וְכוּ', אִמְר הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כֶּשֶׁם שְׂאֵתָה סְבוּר, אֲלֵא בְּכָל שַׁעַה שְׂרוּצָה לִיכְנֹס יכְנֹס, רַק שִׁיכְנֹס כְּסֹדֵר הַזֶּה. הָרִי לָךְ בְּפִירוּשׁ, שֶׁכְּסֹדֵר הַזֶּה יוּכַל לְכַנֹּס בְּכָל שַׁעַה שְׂרוּצָה,⁴ וְאַחַר כֵּךְ כָּתִיב 'אַחַת בַּשָּׁנָה שֶׁמִּשְׁמַע אַחַת בַּשָּׁנָה דוֹקָא, וְלֹא יוֹתֵר וְשִׁנִּים רְמוּיָן.

מִתְנַת כְּהוֹנָה: יֵשׁ עֵת לְשַׁעַה וְכו'. בְּכָל עֵת סַתְמָא מִשְׁמַע בְּכָל שַׁעַה קְבוּעָה

⁴ חֲכַמַת אָדָם שֶׁעַר הַשְּׂמִחָה הַנְּהַגְתָּ חֲבֵרָה קְדִישָׁא וְהַאֲבָל: בְּפֶרֶשׁת אַחֲרֵי יֵשׁ לְדַקְדֵק רַבָּה. א) דְּמִשׁוֹנָה פֶּרֶשָׁה ז' מְכַל הַפְּרָשִׁיּוֹת שְׁבִתוּרָה... וְנִרְאָה לִי עַל פִּי מֵה שְׂמַעְתִּי בְּשֵׁם מַחְוֹתֵי הַגָּאוּן הַחֲסִיד מֵהַר"א שְׁדַקְדֵק מֵה שְׁאִמְרוּ בְּגִמְרָא (יּוֹמָא דף ל"ב א) הִבִּיאוּ רַש"י עַל פְּסוּק וְבֵא אֱהֲרֹן וּפִירַשׁ רַש"י. כֵּן הַפְּרָשָׁה נִאֲמָרָה עַל הַסֹּדֵר חוּץ מִפְּסוּק ז' עֵינֵי שֶׁם בְּרַש"י וְקִשָּׁה וְכִי לֹא יִכְוֵלָה הַתּוֹרָה לְסֹדֵר הַפְּסוּקִים כְּמוֹ שְׁסִידְרָם רַש"י. וְרַמְבַּ"ם דַּחַק בְּזֶה וְתִירֵץ הוּא ז"ל עַל פִּי מִדְרַשׁ רַבָּה בְּפֶרֶשָׁה ז' פֶּרֶשָׁה כ"א א"ר יוֹדֵן בַּר סִימוּן צַעַר גְּדוֹל וְכו' וְאֵל יִבּוֹא בְּכָל עֵת יֵשׁ עֵת לִי"ב שְׁנִים יֵשׁ עֵת לְשִׁבְעִים שְׁנִים וְכו' **אִמְר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עֵת לְשָׁנָה וְלֹא לִי"ב שְׁנִים וְכו' אֲלֵא בְּכָל שַׁעַה שֶׁהוּא רוּצָה לִיכְנֹס יכְנֹס רַק שִׁיכְנֹס בְּסֹדֵר הַזֶּה עַד כָּאן.** נִשְׁמַע מִזֶּה שְׁדוּקָא שְׂאֵר כְּהֵנִים גְּדוּלִים אֲסוּרִים לִיכְנֹס לְקוּדֶשׁ קְדִישִׁים אֲלֵא בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אֲבָל אֱהֲרֹן הִיָּה מוֹתֵר לִיכְנֹס בְּכָל שַׁעַה וְשַׁעַה רַק שִׁיכְנֹס בְּסֹדֵר הָעֲבוּדָה שְׁאִמְר בְּפֶרֶשָׁה ז' וְלִפִּי זֶה הַתּוֹרָה דַּקְדָּקָה בְּסֹדֵר שְׂהָרִי הַטַּעַם שְׁאִמְרוּ בְּגִמְרָא דְקָרָא דוּבָא אֱהֲרֹן הוּא שְׁלֹא כְּסֹדֵר דְּגִמְרִי דְחַמְשַׁת טְבִילוֹת וְעֶשֶׂר קִידוּשִׁין לְכַהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים וְאִי כְּסֹדֵר הַכְּתוּב לֹא מִשְׁכַּחַת אֲלֵא ג' (עֵינֵי בְּרַש"י) זֶה דוּקָא בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הִיָּה הַלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי דְּצָרִיךְ ה' טְבִילוֹת אֲבָל כִּשְׂרִיצָה אֱהֲרֹן לְעִבּוּד בְּשָׂרִי יְמוֹת הַשָּׁנָה לֹא גִמְרִי הַלְכָתָא וְאִם כֵּן בְּאַמְתָּ אִינוּ אֲלֵא שְׁלוֹשׁ וְעוּבָד כְּסֹדֵר הָאֲמוּר בְּפֶרֶשָׁה וְאִם כֵּן הַפְּסוּק וְבֵא אֱהֲרֹן וְכַתֵּב כְּסֹדֵר מִשּׁוּם אֱהֲרֹן יְמוֹת הַשָּׁנָה עַד כָּאן דְּבִרֵי הַגָּאוּן וְתוֹרַת אֲמַת הִיְתָה בְּפִיּוֹ שְׁפִתִים יִשֶׁק

⁵ תַּלְמוּד בְּבֵלִי מְסַכֵּת קִידוּשִׁין דף מ עמוד ב: ר' אלעזר בר' שמעון אומר: לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה

⁶ תַּלְמוּד בְּבֵלִי מְסַכֵּת סְנֵהֲרִין דף כז עמוד ב: וְכִשְׁלוֹ אִישׁ בְּאַחִיו - אִישׁ בְּעוֹן אַחִיו, מְלַמֵּד שְׂכוּלֵן עֲרָבִים זֶה בְּזֶה!

⁷ אִיּוֹב פֶּרֶק ל"ח פְּסוּק ד: אֵיפֹה הֵייתָ בְּיַסְדֵי אֶרֶץ הַגָּד אִם-יִצְעַת בִּינָה:

⁸ שְׁמוֹת רַבָּה (וִילְנָא) פֶּרֶשָׁה מ סִימָן ג (כִּי תִשָּׂא): עַד שְׁאִדְהָר מוֹטֵל גּוֹלֵם הָרָאָה לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּל צְדִיק וְצְדִיק שְׁעִתִּיד לְעַמּוּד מִמֶּנּוּ, יֵשׁ שֶׁהוּא תְלוּי בְּרַאשׁוֹ שֶׁל אָדָם, וְיֵשׁ שֶׁהוּא תְלוּי בְּשַׁעֲרוֹ, וְיֵשׁ שֶׁהוּא תְלוּי בְּמִצְחוֹ, וְיֵשׁ בְּעֵינָיו, וְיֵשׁ בְּחוּטְמוֹ, וְיֵשׁ בְּפִיו, וְיֵשׁ בְּאַזְנוֹ, וְיֵשׁ בְּמַלְתֵּינִי (זֶה מְקוֹם הַנֶּזֶם), וְתַדְעֵ לָךְ בְּשַׁעַה שֶׁהִיָּה אִיּוֹב מְבַקֵּשׁ לְהִתּוֹכַח עִם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאִמְר (אִיּוֹב כ"ג) מִי יִתֵּן יָדַעְתִּי וְאַמְצָאָהוּ אֶעֱרַכָה לִפְנֵי מִשְׁפֵּט, הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיבוֹ אֶתְּהָ מְבַקֵּשׁ לְהִתּוֹכַח עִמִּי (שֵׁם /אִיּוֹב/ ל"ח) אִיפֹה הֵייתָ בִּיַסְדֵי אֶרֶץ, מֵהוּ אִיפֹה, א"ר שְׁמַעוֹן בֵּן לִקְיֵשׁ אִמְר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אִיּוֹב אִמְרוּ לִי הֵאִיפֹה שְׁלָךְ בְּאִיזָה מְקוֹם הִיְתָה תְלוּיָה בְּרַאשׁוֹ אוּ בְּמִצְחוֹ אוּ בְּאִיזָה אַבְרֵי שְׁלוֹ, אִם יוֹדַע אֶתְּהָ בְּאִיזָה מְקוֹם הִיְתָה אִיפְתָךְ אֶתְּהָ מְתוֹכַח עִמִּי, הִי אִיפֹה הֵייתָ

עַץ יוֹסֵף: הֵאִיפֹה שְׁלָךְ = הַעֵיקֵר שׁוֹרֵשׁ שְׁלָךְ

⁹ עֲרָבִי נִחַל בְּמִדְבַר חֲקֵת - בְּלֵק: עַל יְדֵי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן נִפְל הַטּוֹב תּוֹךְ הָרַע, דְּהֵיִינוּ נ"ק תּוֹךְ הַקְּלִיפוֹת, וְהִיָּה כֵן רַצוֹן יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ כִּדִּי שִׁיְהִיָּה מְקוֹם לְעִבּוּדָה וּבְחִירָה, שְׁזֵהוּ כֹל הָעֲבוּדָה לְהוֹצִיא הַנ"ק מֵהַשְּׂבִיָּה. וְאַמֵּנִם עֵינֵי הוּצָאתוֹ כֵּן הוּא... שְׂכַל נִיּוּצֵי הוּא כְּבוֹיֵל חֲלֵק אֱלוֹהִים, וְנִפְל לְתוֹךְ הַקְּלִיפוֹת וְנִתְעַרְבַר בְּדוּמָם וְצוּמָח וְחִי כְּנוּדַע מְכַתְבֵי אֲר"י ז"ל, וְעַם הִיּוֹתוֹ חֲלֵק אֱלוֹהִים אֶךְ אֵעִפ"כּ לְהִיּוֹתוֹ רַק נִיּוּצֵי אֶחָד וְנִפְל לְתוֹךְ קְלִיפָה גְּמוּרָה, הוּא בְּשִׁבְיָה וּבְצַעַר שֵׁם מְאוּד, לֹא יוּכַל לְצַאת מִשֵּׁם, לְזַאת עֲשֵׂה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם גּוֹפֵר מִדּוּמָם וְעֶפֶר, וְנִתֵּן בּוֹ נִפְשׁ הַצּוּמַחַת אֲשֶׁר בְּכּוֹחַ צוּמַח הָאָדָם יוֹם יוֹם, וְהוּא בְּחִינַת הַצּוּמַח, וְנִתֵּן בּוֹ עוֹד נִפְשׁ הַמִּתְאַוָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחַי, כִּי כִּי יֵשׁ לוֹ נִפְשׁ הַבְּהֵמִית, הָרִי כְּלוֹל הָאָדָם מִדּוּמָם צוּמַח חִי, וּבְתוֹךְ כֹּל אֱלֹהִים נִפְחָ בּוֹ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה חֲלֵק אֱלוֹהִים מִמַּעַל, וְהַנְּשִׁמָה הוּא גְּדוֹל עֵרֶךְ, ... וְלִכֵּן בּוּבֹא נִשְׁמָה קְדוּשָׁה ז' לְתוֹךְ גּוֹף הָאָדָם שִׁישׁ בּוֹ דוּמָם צוּמַח חִי, נִצְטוּהוּ הָאָדָם שִׁיגְבִיר נִשְׁמַתוֹ עַל כָּל הַדּוּמָם צוּמַח חִי שֶׁל גּוֹפֵר דְּהֵיִנוּ שִׁישְׁבַר כָּל הַתְּאוּוֹת לְמַעַן כְּבוֹד ה', וְגַם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת מִתִּישִׁין כֹּחַ הַחוּמֵר, כְּמֵאֲמָרֵם ז"ל (סְנֵהֲרִין כ"ו ב) לְמָה נִקְרָא שְׁמָה תוֹשִׁיָה שְׁמַתְשֵׁת כו', הָרִי נִשְׁמָה ז' שְׁכַחָה רַב כִּכְח עִם רַב לְחַמַּת עִם כָּל הַדּוּמָם צוּמַח חִי וּמְחַלִּישׁוֹת וּמְשַׁבְּרַת הַתְּאוּהָ שֶׁהוּא הַחוּמֵר הַמְּחִיצָה הַמְּפַסְקָת, וְנִדְבַק הַחֲלֵק בְּהַכֵּל כְּבוֹיֵל, מִמִּילָא אַז נִתְדַבֵּק מִיַּד הַנִּיּוּצֵי אֲשֶׁר בְּדוּמָם אוּ בְּצוּמָח אוּ בְּחֵי בְּנִשְׁמָה הֵאִי

בדירה והן בכלים¹⁰ - בזה הוא מעלה הניצוצים שהם בדומם. ואחר כך כשהוא זוכה לרוח¹¹ - הוא מעלה הניצוצים שבצומח. ואחר כך כשזכה לנשמה - אז הוא מעלה הניצוצים שבחי. והכל על ידי תשובה¹², וכשזוכה ליחידה¹³ - אז עדיין צריך לתקן איזה פניה דקה שהיה לו בעבודת הקודש בתורתו או באיזה מצוה, ובמה שעושה תשובה על זה הוא מעורר בתשובתו את האנשים השייכים לשורש נשמתו גם כן שיעשו תשובה אף שהם עדיין צריכים לתקן מעשיהם יותר - מכל מקום הואיל והם משורש נשמתו, מעורר אותן על ידי תשובת הרמה. וזהו שאמרין בגמרא שהיה זה בן גילו של זה¹⁴, דהיינו שהיו שניהם משורש נשמה אחת, ובמה שהוא מקרב אותן לעבודת ה' בזה הוא מעלה אותן הניצוצים שבמדבר, וכל עוד שאינו מעלה כל הניצוצין השייכים לשורש נשמתו - מוכרח לבוא בגלגול פעם אחרת עד שמתקן כל הניצוצים השייכים לשורש נשמתו

ומי שיש לו נשמה שאין לה ניצוצים לתקן - אינו יכול לקרב בני אדם לעבודת ה'. וזהו שאמרין בגמרא (יומא כב ב)¹⁵ אין ממנין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה מאחוריו, היינו שהנשמה שלו יש לה ניצוצים קדושים שנפלו בשבירה והוא צריך להעלותן - איש אשר כזה יכול לקרב בני אדם לעבודת ה' שהם משורש נשמתו, שצריך לתקן נשמתו כראוי. אבל אם אין לנשמה שלו ניצוצים לתקן - זה אינו יכול להיות פרנס על הציבור¹⁶. גם אין מאריך ימים אלא עד שמתקן נשמתו¹⁷, והוא במהרה יכול לתקן נשמתו לבדו; אבל איש אשר צריך להעלות ניצוצי נשמתו יכול לקרב בני אדם לעבודת הבורא ברוך הוא על ידי תשובתו הרמה על איזה פניה או על איזה התפארות דקה - מעורר אותן גם כן שיעשו תשובה. וזהו כל העושה מצוה אחת מכריע כל העולם כולו לכף זכות - שמעורר אותם ומקרבת לעבודת ה'. אך איש אשר כזה שיש בכחו לקרב נשמות ישראל לעבודת ה', צריך לזהר שלא יקרב אלא מבקשי ה' שרוצים ליכנס בפתחי תורה ועבודה, ועל כל פנים אותן אנשים שהם מתחרטים לפעמים מעצמן על מעשיהם בלתי טובים; אבל הרשעים שמעולם לא עלה בלבם שום הרהור תשובה - את אלה לא יקרב, כי הם מבלבלים עבודתו הגבוה, ומעכבים אותו מלכנס לקדושה

ומזה נבוא לביאור הכתובים; **וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו פירוש**, שנשמת נדב ואביהוא היו נשמות גבוהות שלא היו להם ניצוצים שנפלו בשבירה, והיו מתקנים אותן במהרה, לכן לא האריכו ימים. אבל נשמתו של אהרן היו לה ניצוצים הרבה, לכן על ידי עבודתו הגבוה ועל ידי תשובתו הרמתה - היה מקרב אותן לעבודת ה'¹⁸, ועל ידי שהיה מתקן אותן האנשים ומקרב אותן לעבודת הבורא ברוך הוא - השיג קדושה עליונה יותר, שהיה מתקן בזה את נשמתו יותר, שהן היו משורש נשמתו. והזהיר הכתוב אותו שלא יקרב אלא אותן החפצים לבקש דרכי ה' ומתחרטים על מעשיהם הרעים מעצמן לפעמים, אבל לרשעי הדור שמעולם לא עלה על רעיונם כלל שום הרהור תשובה - את אלה לא יקרב, אלא אותן החפצים לבקש דרכי ה', כנ"ל.

וזהו **דבר אל אהרן אחיך** שבכחו לקרב נשמות ישראל אל הקדושה, **ואל יבוא בכל עת אל הקודש פירוש**, שלא יהיה סבור שבכל עת שיקרב איזה בר ישראל אפילו לרשע גמור שמעולם לא הרהר בתשובה יכנס אל הקדושה, לא בכל עת שיקרב אנשים יכנס אל הקדושה - אלא **בזאת יבא אהרן אל הקודש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה** ורצה לומר, על פי מה שאמרנו חז"ל (שבועות יג ב) שהפר בא לכפר על הכהנים ועל טומאת מקדש וקדשיו, וכן השעירים מכפרים על טומאת מקדש וקדשיו*; וגם כאן יש לרמוז שיבוא אל הקודש על ידי תשובה על טומאת מקדש¹⁹, דהיינו על איזה פניה ומחשבה זרה שהיה לו באיזה עבודה מעבודת הקודש, בתורה או בתפילה או באיזה מצוה, ועל ידי זה היה מקרב גם מאת עדת בני ישראל שרצונם להתכפר בכפרת שעירי עזים דהיינו שהם עושין תשובה על כל פנים לפעמים על טומאת מקדש, מהתורה ומהתפילה ועל מעשיהם הבלתי הגונים. אבל אם יקרב לרשע עריץ - על ידי זה לא יכנס להקדושה,

וזהו פירוש המדרש רבה הנ"ל, לא כשם שאתה סבור אלא בכל שעה שרוצה ליכנס לפני יכנס אלא שיכנס כסדר הזה דהיינו שלא יקרב כי אם אותם המשתוקקים לכנס בדרכי תורה ועבודה, ומתחרטים על מעשיהם לא טובים. ומה שאמר הכתוב **אחת בשנה היינו**, שביום הכפורים היה יכול לקרב אל הקדושה אפילו הריקנים שבהם, כי אז יש התעוררות תשובה על כולם. אבל בכל עת לא יוכל לבוא אל הקודש רק על ידי שיקרב המצפים אל הקדושה, ומתחרטים על מעשיהם הבלתי הגונים*, והבן

¹⁰ צוואת הריב"ש: זה כלל גדול שכל דבר שאדם לובש או אוכל או משתמש בכלי הוא נהנה מהחיות שיש באותו הדבר כי לולא אותו הרוחניות לא היה שום קיום לאותו דבר ויש שם ניצוצות קדושות השייכים לשורש נשמתו. ושמעתי כי זה טעם שיש אדם שהוא אוהב דבר זה ויש אדם ששונא דבר זה ואוהב דבר אחר. וכשהוא משתמש באותו כלי או אוכל מאכלי אפי' לצורך גופו הוא מתקן הניצוצות כי אח"כ היא עובד באותו כח הבא לגופו מאותו מלבוש או מאכל או שאר דברים בזה הכח עובד להש"י נמצא מתוקנים

¹¹ בראשית רבה (וילנא) פרשה יד סימן ט (בראשית): ט חמשה שמות נקראו לה, נפש, רוח, נשמה, יחידה, חיה

¹² צפנת פענח שמות תרומה: דאי אפשר לייחד יחודים למעלה על ידי ברורי הניצוצין, כי אם על ידי שישוב מחטאיו בתשובה גמורה, וימשיך השפע זוהר כרך ב (שמות) פרשת משפטים דף צד עמוד ב: תא חזי ב"נ כד אתיליד (ויקרא רכד ב) יהבין ליה נפשא מסטרא דבעירא מסטרא דדכין מסטרא דאלין דאתקרון אופני הקודש, זכה יתיר יהבין ליה רוחא מסטרא דחיות הקודש זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכרסייא, ותלת אלין אינון אמה עבד ושפחה דברתא דמלכא, זכה יתיר יהבין ליה נפשא בארץ אצילות מסטרא דבת יחידה ואתקריאת איה בת מלך, זכה יתיר יהבין ליה רוחא דאצילות מסטרא דעמודא דאמצעייתא ואקרי בן לקודשא בריך הוא דא הוא דכתיב (דברים יד) בנים אתם ליי' אלהיכם, זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא ואמא דא הוא דכתיב (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים מאי חיים אלא אינון י"ה דעלייהו אתמר (תהלים קג) כל הנשמה תהלל יה ואשתלים ביה ידו"ד, זכה יתיר יהבין ליה ידו"ד בשלימו דאתון ידו"ד הא ואו"ה הא דאיהו אדם בארץ אצילות דעילא

¹⁴ תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ט עמוד ב: אמר רבי אחא בר חינאי: כל המבקר חולה - נוטל אחד מששים בצערו. אמרי ליה: אם כן, ליעלון שיתין ולוקמה! אמר ליה: כעישורייתא דבי רבי, ובבן גילו

¹⁵ תלמוד בבלי מסכת יומא דף כב עמוד ב: דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחזק: אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו, שאם תזוז דעתו עליו - אומרין לו: חזור לאחוריך.

¹⁶ תפארת שלמה ויקרא פרשת שמיי: כל המחויב בדבר מוציא את הרבים ידי חובתן. פי' כי ענין הצדיק המעורר רחמים על הדור לכפר עליהם אם הוא נקי מכל פשע ועון מעודו אינו יכול לדון אותם לכף זכות ולבקש עליהם רחמים. וז"פ כל המחויב בדבר שגם בו יש בו שום שמץ ופגם בדבר זה אזי יכול להוציא הרבים מידי חובתן לכפר עליהם. ומגו דזכי לזפשי' זכי נמי לחברי'. אבל אם אין לו שום שותפות עם בני דורו בבחי' זו לא יכול לטהר על ידו

¹⁷ שפת אמת שמות פרשת יתרו שנה תרמה: ואדם נקי מהלך ע"י שלעולם עוד בו נשמתו בעוה"ז מתלבש בגוף. צריך להלוך ממדרגה למדרגה עד שמסתלק מן העולם ופושט מלבוש הגוף. אז עצם הנשמה בתיקונה נקי עומדת.

¹⁸ משנה מסכת אבות פרק א משנה יב: הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבת לתורה:

¹⁹ קדושת לוי בראשית פרשת וירא: ומזה יש להבין סוד מה שצוה ה' במועדים ובראשי חדשיכם, להביא שעיר חטאת על טומאת מקדש וקדשיו (שבועות ב, ב), מפני שהבהירות אז ביותר, אור זרוע לצדיק, ומתחרט על יום אתמול, ומביאין חטאת על טומאת מקדש וקדשיו, פירוש על שלא היה לו הקדושה ביותר, ולא השיג ביום אתמול לעבוד ה' כהיום.